

Meurtre de Clytemnestre, bronze datant de 570 av. l'ère commune

Evaluation du préjudice

La loi du talion

Longtemps mal interprété par une lecture chrétienne, la loi du Talion préconise une évaluation financière extrêmement scrupuleuse du préjudice subi par la victime.

שמות פרק כא

כד עֵינַן תַּחַת עֵינַן, שֵׁן תַּחַת שֵׁן, יָד תַּחַת יָד, רֶגֶל תַּחַת רֶגֶל.

Exode chapitre 21, versets 24

Œil à la place (en remplacement) de l'œil, dent à la place de dent, main à la place de main, pied à la place de pied

משנה מסכת בבא קמא פרק ח משנה א

מתני!/. החובל בחבירו - חייב עליו משום חמשה דברים: בנזק, בצער, בריפוי, בשבת, ובושת. בנזק כיצד? סימא את עינו, קטע את ידו, שיבר את רגלו, רואין אותו כאילו הוא עבד נמכר בשוק, ושמין כמה היה יפה וכמה הוא יפה. צער - כואו (או) בשפוד או במסמר, ואפילו על ציפורנו מקום שאינו עושה חבורה, אומדין כמה אדם כיוצא בזה רוצה ליטול להיות מצטער כך. ריפוי - הכהו חייב לרפאותו; עלה בו צמחים, אם מחמת המכה - חייב, שלא מחמת המכה - פטור (...). שבת - רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין, שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו. בושת - הכל לפי המבייש והמתבייש.

Mishna Baba Kama, chapitre 8 mishna 1

« Cinq obligations incombent à celui qui blesse son prochain, il doit réparer : le dommage physique, la douleur, les soins médicaux, la cessation de travail, le préjudice moral (honte, humiliation)

- « **Domage** : comment ? Il lui a crevé un œil, coupé la main ou brisé une jambe, on le considère (le blessé) comme un esclave vendu sur le marché et on estime « combien il était bon » (il valait avant) et « combien il est bon » (vaut) maintenant.
- **Douleur** : il l'a brûlé avec une broche ou un clou, même si c'est sur ses ongles à un endroit où il n'y a pas de lésion, on évalue combien un homme semblable serait prêt à accepter pareille souffrance (sans avoir recours à une anesthésie)
- **Soins médicaux** : Il l'a frappé, il est obligé de lui assurer la guérison et d'accepter le médecin choisi par la victime
- **Inactivité** : on le considère comme s'il était gardien d'un champ de courges ou de concombres, car il lui a déjà donné la valeur de sa main ou de sa jambe.

- **Préjudice Moral** : tout selon l'offenseur et l'humilié. (Il est en effet lié à la condition sociale de l'offenseur et à l'état psychosociologique de la victime) »

מסכת בבא קמא פג עמוד ב

גמרא ר' דוסתאי בן יהודה אומר עין תחת עין ממון אתה אומר ממון או אינו אלא עין ממש אמרת הרי שהיתה עינו של זה גדולה ועינו של זה קטנה היאך אני קורא ביה עין תחת עין וכי תימא כל כי האי שקיל מיניה ממונא התורה אמרה משפט אחד יהיה לכם משפט השוה לכולכם

Traité Baba Kama, page 83b

« R. Dostai, fils de Yehouda: « œil à la place d'œil » c'est de la compensation pécuniaire. Tu dis argent, n'est ce pas l'œil lui-même ? Mais que dirais-tu si l'œil de celui-ci était grand et l'œil de celui-ci était petit, comment appliquerais-je le principe de « l'œil à la place d'œil » ? Si tu me réponds : dans tel cas on lui prend de l'argent. La Thorah ne dit-elle pas « il y aura une seule loi pour vous tous (Lévitique XXIV, 22).

מסכת בבא קמא פד עמוד א

דבי רבי ישמעאל תנא אמר קרא כן ינתן בו ואין נתינה אלא ממון

Traité Baba Kama, page 83b

« Dans l'école de R.Ychmaël on a enseigné (que ce principe de non- application de la loi du talion) vient du verset suivant : « Si un homme donne une blessure à son prochain, comme il a agi, ainsi lui sera-t-il donné » (**Lévitique XXI, 20**) et donner ne s'applique qu'à l'argent ».

מסכת בבא קמא צב עמוד א

אע"פ שהוא נותן לו אין נמחל לו עד שיבקש ממנו

« Bien qu'il ait payé, il n'est pardonné que s'il lui demande pardon et que la victime accède à sa demande »